

Stippen op de PAALS-horizon.

Om de kwaliteit van het bestaan in Latuhalat en Seilale

Op zaterdag 27 mei 2017 hield PAALS (Perkumpulan Anak-Anak Latuhalat Seilale) in Nederland een Rapat Umum (Algemene Ledenvergadering) in het MKC te Houten. Bij die gelegenheid werd de taakgroep 'Vrienden van Latuhalat en Seilale' gelanceerd. Kerntaak: het faciliteren van activiteiten, geënt op het duurzaam ontwikkelen van de kwaliteit van het bestaan in Latuhalat en Seilale.

□ Actieplan 2017/2018

In 2014 heeft een werkgroep, samengesteld uit een actieve kern van drie ouderen en drie jongeren, in opdracht van de Algemene Ledenvergadering de basis gelegd voor een systematisch beleid voor de middellange termijn. In vier sessies hebben de werkgroepleden de identiteit (het wezen, de kern) van PAALS als kumpulanorganisatie ('wie zijn wij?') met elkaar gedeeld en vastgesteld. Voorts hebben zij hun visies op de toekomst van PAALS als kumpulanorganisatie ('wat is onze droom?') met elkaar gewisseld en ontwikkeld. Vervolgens is gezamenlijk in een self-assessment de beginsituatie ('waar zijn we nu?') in kaart gebracht en geanalyseerd - en daarmee tegelijkertijd een nulmeting verricht. Als laatste stap in dit proces hebben de werkgroepleden mogelijke acties ['hoe komen wij er (= onze droom)?'] met elkaar benoemd en omgezet in een format voor een actieplan.

In 2015/2016 is prioriteit gegeven aan een gezamenlijke uitwerking van het op 08 november 2014 gepresenteerde actieplan. Dit format rust op drie pijlers: 1) Omzien naar elkaar, 2) Bewaken van Cultureel Erfgoed, en 3) Duurzame Ontwikkeling, gericht op de kwaliteit van het bestaan/dagelijks leven in Latuhalat en Seilale. Deze pijlers vormen gezamenlijk het DNA van de PAALS-organisatie. In een aantal vervolg sessies heeft de werkgroep per pijler maximaal drie items geïdentificeerd die van vitaal belang worden geacht voor het voortbestaan en de toekomst van de PAALS: wat worden onze stippen op de PAALS-horizon voor de periode 2017/2018?

Het bijhorende actieplan 2017/2018 ziet er nu als volgt uit:

Omzien naar elkaar	Cultureel erfgoed	Kwaliteit van het bestaan/dagelijks leven in Latuhalat en Seilale
<ul style="list-style-type: none">Ouderen bezoeken - ook door andere leden dan het huidige bestuur, bijvoorbeeld oud-bestuursleden en/of anderen - om contacten te blijven onderhouden en ouderen niet te laten vereenzamenSolidariteitsgedachte in balans brengen met zakelijk denken	<ul style="list-style-type: none">Beleven, behouden en doorgeven van de Molukse waarden, tradities en gewoonten aan de derde en aan de vierde generatie MolukkersIntergenerationele regionale bijeenkomsten organiseren om die waarden, tradities en gewoonten met elkaar te delen, gecombineerd met ouderenbezoek	<ul style="list-style-type: none">Behoeftetepeiling middels diepte-assessment houden in Latuhalat en Seilale - bij voorkeur door een onafhankelijke counterpart, waarvoor betaald dient te wordenDusunbehoudFondsen genereren voor de financiering van projecten voor en op MalukuZorg dragen voor draagvlak en een actievere betrokkenheid in de Molukse en in de Nederlandse samenleving

□ **Educatief programma als kick-off**

In het middagedeelte van de Algemene Ledenvergadering presenteerde 'Vrienden van Latuhalat en Seilale' een educatief programma. Doel hiervan was een eerste oriëntatie op duurzame ontwikkeling, gericht op de kwaliteit van het bestaan/dagelijks leven in Latuhalat en Seilale aan de hand van presentaties over de volgende thema's:

- Gebruik van hernieuwbare technologieën zoals duurzame zonne-energie
- Opzetten van een Rumah Belajar Hijau met bibliotheekfunctie
- Afvalprogramma Maluku: Latuhalat en Seilale Bersih

Gijs Brugmans (mbo-student Alfa-college Groningen), André Klunder (Teachers Go Abroad) en Kees Lafeber (Green Moluccas/Maluku Competence) waren uitgenodigd om de thema's in te leiden.

PV-Verlichtingspakket

Gijs Brugmans heeft in de periode januari/februari/maart van dit jaar - in het kader van zijn stage - een productevaluatieonderzoek uitgevoerd naar het zonne-energieverlichtingsproject 'PV-Verlichtingspakket voor 250 huishoudens op de Molukken' van Stichting TitanE/Netwerk Kamboti. Dit project is in 2015 gerealiseerd met 50% medefinanciering van Cordaid. In totaal is in 336 huishoudens een PV-Verlichtingspakket geplaatst. Dit betekent een overschrijding van het streefaantal met 86 units.

Voor het gebruikersonderzoek heeft Gijs interviews gehouden met bewoners/gebruikers in de dorpen Latuhalat en omstreken en Negeri Lima op Ambon, alsook in Wailisa op Seram. De resultaten kunnen als volgt worden samengevat:

- Iedere gebruiker ervaart de door zonne-energie aangedreven lampen als gebruiksvriendelijk.
- In de dorpen op Ambon zijn er gemiddeld minder dan 25% gezinnen met kapotte lampen.
- In Wailisa heeft meer dan 50% van de huishoudens één of meerdere lampen kapot; veel lampen zijn stuk gegaan, omdat ermee gevist werd.
- Meer dan 85% van de kinderen heeft betere resultaten op school.
- In Latuhalat en omstreken alsook in Negeri Lima gebruikt 50% de lamp alleen bij stroomuitval.
- In Ambon bedraagt de gemiddelde besparing per huishouden per jaar gemiddeld 176,03 euro. In Negeri Lima wordt gemiddeld 67,22 euro per jaar bespaard, en in Wailisa 34,26 euro.
- De terugverdientijd van een PV-Verlichtingspakket ligt tussen de twee en zeven jaar.
- De gebruikers zijn erg blij met de PV-Verlichting.

Voor meer informatie over het zonne-energieverlichtingsproject zie website van TitanE:

www.titane.nl.

Rumah Belajar Hijau

André Klunder, voorzitter van Teachers Go Abroad (TGA), heeft samen met Maluku Competence het concept Rumah Belajar Hijau gestalte gegeven. Wat is een Rumah Belajar? Een Rumah Belajar is een kennis- en educatiecentrum. Een plek, waar oud en jong terecht kunnen om informatie te zoeken, kennis te delen, workshops of eventueel scholing te volgen - bijvoorbeeld over cultuur, economie, gezondheid, milieu en Engelse taal. Belangrijkste voorwaarde is dat de in een Rumah Belajar gebundelde informatie aansluit bij de informatiebehoefte van de lokale bevolking: wat hebben ze nodig (need to know), en wat vinden zij interessant (nice to know)?

In Haria op Saparua is inmiddels een pilotproject gestart. De opzet is om ook in de dorpen Ullath en Ihamahu een Rumah Belajar Hijau in te richten.

Voor meer informatie over het concept 'Rumah Belajar Hijau' zie het artikel van André Klunder in Marinjo nummer 1, 2017 en de website van TGA: www.teachersgoabroad.nl.

Afvalprogramma Maluku: 'Molukken zonder zwerfafval in 2030'

Kees Lafeber is oprichter van Green Moluccas/Maluku Competence. Het programma Green Moluccas is van start gegaan in september 2014. Sindsdien wordt met behulp van de lokale gemeenschappen en vrijwilligers uit Nederland het afvalprobleem aangepakt, met name het opruimen van zwerfvuil dat zich ophoopt op de stranden en de uitmondingen naar de zee. Bij deze gezamenlijke schoonmaakacties worden de dorpsbewoners ook geïnformeerd over de gevaren van plastic afval voor de natuurlijke leefomgeving en de gezondheid van de mensen zelf. Ook de kerk/moskee en scholen ondersteunen de schoonmaakacties en nemen daaraan deel. Recentelijk hebben lokale bestuurders van de 16 dorpen op het eiland Saparua verschillende intentieverklaringen ondertekend om Saparua in 2020 zwerfafvalvrij te maken.

Voor het organische afval of groen afval heeft de dienst 'publieke werken' op het eiland Saparua oplossingen bedacht en deze ook gerealiseerd. Zo is een tweetal composteerinstallaties in de dorp Ouw en Ihamahu neergezet. Deze installaties worden dit (voor)jaar nog in bedrijf genomen. Voor het plastic afval is nog geen oplossing bedacht. Wel hebben de dorpsbewoners, in samenspraak met hun stakeholders, Universitas Pattimura en de Technische Hogeschool op Saparua bereid gevonden om gezamenlijk een kleinschalige installatie voor de recycling van plastic te ontwerpen en te bouwen.

De ultieme ambitie van Green Moluccas/Maluku Competence is dat anno 2030 in de Molukse archipel geen zwerfafval meer voorkomt.

Voor meer informatie over de gezamenlijke acties van de dorpsbewoners op Saparua en over de rol van Green Moluccas/Maluku Competence' zie de website van Community Life Competence: www.communitylifecompetenec.org - de organisatie, waarvan Green Moluccas/Maluku Competence deel uitmaakt.

- **Wat kan men van PAALS/'Vrienden van Latuhalat en Seilale in 2017/2018 verwachten?** PAALS/'Vrienden van Latuhalat en Seilale' heeft opdracht gegeven een diepte-assessment uit te laten voeren in Latuhalat en Seilale naar de focusgebieden die in aanmerking komen voor ondersteuning en facilitering vanuit Nederland. Doel hiervan is de concrete ondersteuningsbehoeften van de community in Latuhalat en Seilale zo scherp mogelijk in het vizier te krijgen, zodat ondersteuning op maat kan worden geboden.

Het tweede speerpunt in 2017/2018 behelst '*Latuhalat Negeri & Lumatau*': de herstart van een onderzoek naar het aspect van afstamming en daaraan verwante zaken (zoals de betekenis en de zin van het begrip geslacht of *lumatau*) in negeri Latuhalat. Het onderzoek wordt uitgevoerd door studenten van het post-graduate studieprogramma sociologie Universiteit Pattimura - in opdracht van de VKN (Vereniging van Kumpulans in Nederland) in het kader van het project 'Encycloepedia Luma Tau'. PAALS is als één van de deelnemende kumpulanorganisaties betrokken bij dit project. Dit onderzoek bevat het tweede deel van een tweeluik, waarin de dorpen Latuhalat en Seilale centraal staan. Het onderzoek in Seilale is afgerond; het onderzoeksrapport '*Seilale Negeri & Lumatau*', in 2015 door PAALS in eigen beheer uitgegeven, is verkrijgbaar in zowel het Bahasa Indonesia als in het Nederlands. Kosten: 12,50 per exemplaar, te bestellen via de website van PAALS: www.paals.nl.

De planning is de resultaten van beide onderzoeken te presenteren in het najaar van 2017 - en wel op 18 november 2017, indien ze beschikbaar zijn.

Voorts zal PAALS/'Vrienden van Latuhalat en Seilale' tussentijds de mogelijkheden verkennen om de programma's 'PV-Verlichtingspakket 2.0 voor Latuhalat/Seilale', 'Rumah Belajar Hijau voor Latuhalat en omstreken' en 'Latuhalat/Seilale Bersih' te faciliteren.

Wilt u als nazaat of vriend van Latuhalat en Seilale een actieve bijdrage leveren aan de verwezenlijking van het actieplan van PAALS? Neem contact op met het secretariaat van PAALS, via de-mail: perkpaals@gmail.com of via de website: www.paals.nl.

U bent van harte uitgenodigd!

An de Ruitersingadji
Charlie Munster